

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาระดับผลการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการปกครองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาล ตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ตามตัวแปร เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และระยะเวลาที่พักอาศัยอยู่ในชุมชน โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาล ตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จำนวน 389 คน ได้มาด้วยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย โดยใช้แบบสอบถามประเภทมาตราส่วนประมาณค่า เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบบสอบถามฉบับนี้ผ่านการหาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ การหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และนำไปทดลองใช้ กับประชาชนในเขตเทศบาลตำบลธาตุทอง อำเภอปทุมทอง จังหวัดชลบุรี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำมาหาค่าความเที่ยงตรง โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ .917 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์สถิติทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างประชากรสองกลุ่ม (t – Test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ในการทดสอบสมมุติฐานการวิจัย และเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีการของ ฟิชเชอร์

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 52.4 และ มีอายุระหว่าง 36 - 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 34.2 มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 40.6 ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย ร้อยละ 33.2 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,001 - 10,000 บาท ร้อยละ 45.8 และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน 10 ปีขึ้นไป ร้อยละ 37.5

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ข้อที่หนึ่ง สรุปได้ดังนี้

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.29$) โดยประเด็นที่มีผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีส่วนร่วมทางการเมืองในการปกครองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาล ตำบลหมอนนาง มากที่สุด คือ ด้านการ

จัดตั้งการรวมกลุ่มผลประโยชน์ ($\bar{X}=3.74$) ด้านการเลือกตั้ง ($\bar{X}=3.40$) ด้านการแสดงออกของประชาชน ($\bar{X}=3.26$) ด้านกิจกรรมที่เกี่ยวกับพรรคการเมือง ($\bar{X}=3.15$) และด้านการแสดงความคิดเห็นของประชาชน ($\bar{X}=2.90$) ตามลำดับ

ด้านการจัดตั้งการรวมกลุ่มผลประโยชน์ จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการปกครองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง ด้านการจัดตั้งการรวมกลุ่มผลประโยชน์ ในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.74$, $SD=.42$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ท่านและคนในชุมชน รวมตัวกันเรียกร้องให้มีการตรวจสอบ เมื่อพบโครงการที่อาจส่งผลกระทบต่อคนในชุมชน มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ การรวมกลุ่มของท่านและคนในชุมชน เสนอข้อเรียกร้องความต้องการของคนในชุมชน สามารถก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้ มีส่วนร่วม อยู่ในระดับมาก ท่านคิดว่า การจัดตั้งกลุ่ม หรือการรวมตัวของคนในชุมชนจะ สามารถต่อรองกับ กลุ่มทางการเมืองได้ มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ท่านและคนในชุมชน รวมกลุ่มดำเนินกิจกรรมอนุรักษ์และรักษาสีงแวดล้อมของชุมชน มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก และการรวมกลุ่มของท่าน และคนในชุมชนสามารถสร้างความร่วมมือในด้านต่าง ๆ มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ด้านการเลือกตั้ง จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านการเลือกตั้ง ในภาพรวม อยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ตั้งแต่ท่านเริ่มใช้สิทธิเลือกตั้ง ท่านไปใช้สิทธิเลือกตั้ง อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ การไปใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งทุกครั้ง เพราะสำนึกในสิทธิหน้าที่ของพลเมือง อยู่ในระดับมาก ท่านสนใจและติดตามผลการเลือกตั้งในแต่ละครั้ง มีส่วนร่วมทางการเมือง อยู่ในระดับปานกลาง ท่านเคยชักชวนให้ผู้อื่นให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งบุคคลที่ท่านให้การสนับสนุน มีส่วนร่วมทางการเมือง อยู่ในระดับปานกลาง และท่านมีความคิดที่จะเสนอตัวลงสมัคร นักการเมืองท้องถิ่น มีส่วนร่วมทางการเมือง อยู่ในระดับน้อย ตามลำดับ

ด้านการแสดงออกของประชาชน จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการปกครองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง ด้านการแสดงออกของประชาชนในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ท่านเข้าร่วมทำประชาวิจารณ์โครงการใหม่ ๆ ที่เทศบาลได้นำเสนอ มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ท่านได้เข้าร่วมกิจกรรม ที่เทศบาลตำบลหมอนนางจัดขึ้น ในวันสำคัญ ๆ ของชาติ มีส่วนร่วม อยู่ในระดับมาก ท่านมีส่วนร่วมเรียกร้องให้มีการจัดสร้าง/ซ่อมแซมถนน และสาธารณูปโภคอื่น ๆ มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก การเข้าร่วมคัดค้านการทำงานของเทศบาล หากพบว่าไม่มีความโปร่งใสเกิดขึ้นใน

การดำเนินงาน มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง และ การพูดคุยสนทนากับบุคคลอื่น ในประเด็น
ปัญหาด้านการเมือง ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

ด้านการมีกิจกรรมเกี่ยวกับพรรคการเมือง จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า การมีส่วนร่วม
ทางการเมืองในการปกครองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง ด้านการมี
กิจกรรมเกี่ยวกับพรรคการเมือง ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า
ท่านให้การสนับสนุนกิจกรรมการรณรงค์ การเลือกตั้ง ตามสิทธิหน้าที่ของประชาชนในระดับ
ประชาธิปไตย มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ท่านเป็นผู้ให้พื้นที่ในการติดยาเสพติด
ของผู้สมัครสมาชิก เทศบาลตำบลหมอนนาง มีส่วนร่วม อยู่ในระดับมาก ท่านให้การสนับสนุน
พรรคการเมือง หรือผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกเทศบาลตำบลหมอนนาง มีส่วนร่วม อยู่ในระดับ
ปานกลาง ท่านเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการหาเสียงของผู้สมัครสมาชิกเทศบาลตำบลหมอนนาง มี
ส่วนร่วม อยู่ในระดับ ปานกลาง และท่านมีส่วนร่วมในการช่วยผู้สมัครสมาชิกเทศบาลตำบล
หมอนนาง ลงพื้นที่หาเสียงกับประชาชน มีส่วนร่วม อยู่ในระดับน้อย ตามลำดับ

ด้านการแสดงความคิดเห็นของประชาชน จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า การมีส่วนร่วม
ทางการเมืองในการปกครองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง ในภาพรวม
พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การขอให้มีการชี้แจงการใช้อำนาจของ
เจ้าหน้าที่ในทางที่ผิด มีส่วนร่วมเป็น อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา คือ การเข้าร่วมประชุม/รับ
ฟัง/แสดงความคิดเห็น/เกี่ยวกับยุทธศาสตร์การพัฒนา มีส่วนร่วม อยู่ในระดับปานกลาง การขอให้
มีการชี้แจงการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ในทางที่ผิด มีส่วนร่วมอยู่ในระดับ ปานกลาง การวิจารณ์การ
ทำงานของเทศบาล กับเพื่อนหรือ บุคคลที่ท่านรู้จัก มีส่วนร่วมอยู่ในระดับ ปานกลาง และการแสดง
ความคิดเห็น หรือข้อเสนอแนะต่อผู้บริหารเทศบาล มีส่วนร่วม อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่สอง

ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการปกครองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาล
ตำบลหมอนนาง ตามปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชน ที่แตกต่างกัน พบว่า

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1 พบว่า ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง
ในการปกครองท้องถิ่นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าเป็นไปตาม
สมมติฐานที่ตั้งไว้

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2 พบว่า ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมือง
ในการปกครองท้องถิ่นที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าเป็นไปตาม
สมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ พบว่า มีจำนวน 4 คู่ คือ อายุ 18 - 25 ปี

กับ อายุ 36 – 50 ปี และ อายุ 18 - 25 ปี กับ อายุ 51 ปี ขึ้นไป อายุ 26 – 35 ปี กับ อายุ 51 ปี ขึ้นไป อายุ 36 – 50 ปี กับ อายุ 51 ปี ขึ้นไป

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 3 พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในการปกครองท้องถิ่นที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าเป็นไปตามสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ พบว่า มีจำนวน 6 คู่ คือ ระดับต่ำกว่าประถมศึกษา กับระดับประถมศึกษา ระดับต่ำกว่าประถมศึกษา กับระดับมัธยมศึกษา ระดับต่ำกว่าประถมศึกษา กับระดับอนุปริญญา/ ปวส. ระดับประถมศึกษา กับระดับปริญญาตรี ระดับมัธยมศึกษา กับระดับปริญญาตรี ระดับอนุปริญญา/ ปวส. กับระดับปริญญาตรี

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 4 พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในการปกครองท้องถิ่นที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าเป็นไปตามสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ พบว่า มีจำนวน 4 คู่ คือ อาชีพเกษตรกร/ รับจ้างกับอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย อาชีพเกษตรกร/ รับจ้างกับอาชีพพนักงานธุรกิจเอกชน อาชีพธุรกิจส่วนตัว/ ค้าขายกับอาชีพข้าราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ อาชีพพนักงานธุรกิจเอกชนกับอาชีพข้าราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 5 พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในการปกครองท้องถิ่นที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าเป็นไปตามสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ พบว่า มีจำนวน 9 คู่ คือ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท กับรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 5,001 - 10,000 บาท รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท กับรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 15,001 - 20,000 บาท รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท กับรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 20,001 บาท ขึ้นไป รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,001 - 10,000 บาท กับรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 10,001 - 15,000 บาท รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,001 - 10,000 บาท กับรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 15,001 - 20,000 บาท รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,001 - 10,000 บาท กับรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 20,001 บาท ขึ้นไป รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 - 15,000 บาท กับรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 15,001 - 20,000 บาท รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 - 15,000 บาท กับรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 20,001 บาท ขึ้นไป รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,001 - 20,000 บาท กับรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 20,001 บาท ขึ้นไป

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 6 พบว่าประชาชนที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนแตกต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในการปกครองท้องถิ่นที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าเป็นไปตามสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ พบว่า มีจำนวน

1 คู่ คือ ประชาชนที่มีระยะเวลาที่พักอาศัยอยู่ในชุมชนตั้งแต่ไม่เกิน 2 ปี กับประชาชนที่มีระยะเวลาที่พักอาศัยอยู่ในชุมชนตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการปกครองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ผู้วิจัย พบว่ามีประเด็นที่ในการอภิปรายผล ดังนี้

ด้านการจัดตั้งการรวมกลุ่มผลประโยชน์ จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการปกครองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง ด้านการจัดตั้งการรวมกลุ่มผลประโยชน์ พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ท่านและคนในชุมชน รวมกลุ่มดำเนินกิจกรรมอนุรักษ์และรักษาสีเขียวของชุมชนมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมากเช่นกัน แสดงให้เห็นว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง มีส่วนร่วมในการรวมกลุ่มผลประโยชน์ มีความมุ่งหมายร่วมกันในการอนุรักษ์และรักษาสีเขียวของชุมชน เนื่องจากประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองการรวมกลุ่มผลประโยชน์ ซึ่งเห็นว่าจะสามารถก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองได้อย่างแท้จริง โดยใช้พลังของกลุ่มตน ก่อให้เกิดอิทธิพลต่อการบริหารราชการการเมือง กำหนดนโยบายการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อปกป้องคุ้มครองผลประโยชน์ของชุมชน สอดคล้องกับ สุรปริชา ลาภบุญเรือง (2530) ได้วิจัยเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ชนบทในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนของประเทศไทย ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอกลามาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่าประชากรส่วนใหญ่มีส่วนร่วมทางการเมืองมาก คือ มีจำนวนร้อยละ 58.1 และมีส่วนร่วมทางการเมืองน้อยมีจำนวนร้อยละ 41.9 สำหรับผลการทดสอบสมมติฐาน ผลปรากฏว่า ปัจจัยทางด้านเพศ อายุ สถานภาพทางสังคม และการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ทุกข้อ

ด้านการเลือกตั้ง ผลการศึกษาจากการวิเคราะห์ข้อมูล ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง มีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการเลือกตั้ง อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแล้ว พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองมาก ในประเด็น ตั้งแต่ท่านเริ่มใช้สิทธิเลือกตั้ง ท่านไปใช้สิทธิในประเด็นท่านไปใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้ง ทุกครั้ง เพราะสำนึกในสิทธิหน้าที่ของพลเมือง และประเด็นท่านสนใจและติดตามผลการเลือกตั้ง ในแต่ละครั้ง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ประชาชนในพื้นที่ให้ความสำคัญกับการเลือกตั้ง ซึ่งอาจเป็นผลมาจากผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งนักการเมือง เป็นคนในท้องถิ่น จึงส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง โดยสอดคล้องกับ

วิสูตร เอี่ยมเรือง (2546, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น ในเขตเทศบาลตำบลธรรมศาลา จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า ประเด็นการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ประชาชน มีส่วนร่วมในระดับสูงแสดงว่าประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลธรรมศาลา ให้ความสำคัญกับการไปใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นอย่างมาก ซึ่งการไปใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นการแสดงถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่สำคัญที่สุด

ด้านการแสดงออกของประชาชน จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการปกครองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง ด้านการแสดงออกของประชาชน พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ท่านเข้าร่วมทำประชาวิจารณ์ในโครงการใหม่ ๆ ที่เทศบาลได้นำเสนอ มีส่วนร่วม อยู่ในระดับมาก เช่นกัน แสดงให้เห็นว่าประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง มีสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์สาธารณะของประชาชน เช่น การพูด การเขียน การอภิปราย การร่วมทำประชาวิจารณ์ หรือแม้แต่ การชุมนุมทางการเมือง เป็นการแสดงออกทางการเมืองที่มีความสำคัญยิ่งขึ้น เป็นการแสดงออกถึงความเห็นพ้องและความผูกพัน การเข้าร่วมประชุมและการเข้าร่วมชุมนุมย่อมเป็นการแสดงออกทางกายและทางใจ เป็นการร่วมให้กำลังใจแก่ผู้ที่มีความคิดเห็นทางการเมืองที่ตรงกัน สอดคล้องกับ สุพล ใจด้อย (2545) ได้ศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนอำเภอสนป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ จากการศึกษาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามแนวคิด Almond and Verba (1963 อ้างถึงใน สุพล ใจด้อย, 2545) พบว่า ประชากรมีส่วนร่วมทางการเมืองในแต่ละระดับแตกต่างกัน บางระดับก็มีส่วนร่วมทางการเมืองสูง (มากกว่าร้อยละ 50) นั้น จะเห็นว่าเป็นการมีส่วนร่วมในฐานะของประชาชนผู้มีหน้าที่โดยทั่ว ๆ ไป คือ การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การชักชวนผู้อื่นไปออกเสียงเลือกตั้ง การชักชวนสนทนากิจการทางการเมือง การช่วยโฆษณาพรรคการเมือง และการติดตามการหาเสียงของนักการเมือง

ด้านการมีกิจกรรมเกี่ยวกับพรรคการเมือง จากการวิเคราะห์ข้อมูล การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการปกครองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง มีส่วนร่วมทางการเมืองโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแล้ว พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองมาก ในประเด็น ท่านให้การสนับสนุนกิจกรรมการรณรงค์ การเลือกตั้ง ตามสิทธิหน้าที่ของประชาชนในระบอบประชาธิปไตย รองลงมาคือ ท่านเป็นผู้ให้พื้นที่ในการติดยาหาเสียงของผู้สมัครสมาชิกเทศบาลตำบลหมอนนาง อยู่ในระดับมาก และท่านให้การสนับสนุนพรรคการเมือง หรือผู้สมัครรับเลือกตั้ง สมาชิกเทศบาลตำบลหมอนนาง อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ โดยเห็นว่า เทศบาลตำบลหมอนนาง จัดกิจกรรมในการส่งเสริมความเป็นอยู่ของประชาชนอย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับการวิจัยของ ประมวล แสงแก้วศรี (2546) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนใน

เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตปทุมวัน มีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง และกิจกรรมต่าง ๆ ทั้ง 3 กิจกรรม ประชาชนมีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองมาก คือกิจกรรมการใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง และการมีส่วนร่วมทางการเมือง และสอดคล้องกับ สิริเพชร อมาตยานนท์ (2548, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแขง โสภโธป อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดขอนแก่น พบว่า ประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแขง โสภโธป อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดขอนแก่น ส่วนใหญ่มีความสนใจและติดตามการทำงานและการแก้ไขปัญหาในท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล และเห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลจัดกิจกรรมในการส่งเสริมความเป็นอยู่ของประชาชนมากขึ้น

ด้านการแสดงความคิดเห็นของประชาชน จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการปกครองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประเด็นท่านให้การสนับสนุนกิจกรรมการรณรงค์การเลือกตั้ง ตามสิทธิหน้าที่ของประชาชนในระบอบประชาธิปไตย มีส่วนร่วม อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ การเข้าร่วมประชุม/รับฟัง/แสดงความคิดเห็น/เกี่ยวกับยุทธศาสตร์การพัฒนา อยู่ในระดับปานกลาง และการขอให้มีการชี้แจงการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ในทางที่ผิดมีส่วนร่วม อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ เนื่องมาจาก การเลือกตั้งท้องถิ่นมีการแข่งขันกันเฉพาะในท้องถิ่น การแสดงความคิดเห็นในประเด็นการเมืองท้องถิ่นของประชาชน ในการสนับสนุนผู้สมัครที่ตนให้การสนับสนุนลงเลือกตั้ง จึงเป็นที่กล่าวถึงของประชาชนส่วนใหญ่ ในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง หรือการริเริ่มพูดคุยทางการเมือง แสดงถึงการให้ความสนใจทางการเมืองที่มาก สอดคล้องกับ อาภรณ์ วัชร (2546) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษากรณี องค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียน อำเภอมือง จังหวัดฉะเชิงเทราในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง คือ มีส่วนร่วมในการประชุมการพิจารณา โครงการ ในการดำเนินงานผู้นำชุมชนจะเป็นผู้ชักชวน ชี้นำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมพัฒนาชุมชนมากขึ้น นอกจากนี้การให้บริการสาธารณประโยชน์ที่มีคุณค่าแก่ชุมชนยังเป็นเครื่องจูงใจให้ประชาชนอยากเข้ามามีส่วนร่วมงานพัฒนาท้องถิ่นมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการปกครองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหมอนนาง จังหวัดชลบุรี ซึ่งพบว่ามีผลแตกต่างกัน กับการมีส่วนร่วม

ทางการเมืองของประชาชนซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่มีบางประเด็นประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับต่ำ ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมการแสดงความคิดเห็นของประชาชน ผู้วิจัยขอเสนอแนะดังนี้

ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองการวิพากษ์วิจารณ์ ต่อการปกครองท้องถิ่นและการบริหารงานท้องถิ่น

ควรสนับสนุนให้ประชาชนมีโอกาสได้แสดงความคิดเห็นหรือเรียกร้องให้เจ้าหน้าที่หรือผู้ที่เกี่ยวข้องแก้ไขปัญหาของชุมชนที่เกิดขึ้นในพื้นที่เทศบาลตำบลหมอน

ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับทราบและรับรู้แสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับยุทธศาสตร์การพัฒนา และนโยบายด้านต่าง ๆ ของเทศบาล

ควรการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีบทบาทแสดงความคิดเห็น หรือให้ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหารเทศบาล และสมาชิกเทศบาลตำบลหมอนนางเกี่ยวกับการปฏิบัติงานและการใช้อำนาจหน้าที่ในทางที่ผิด

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเน้น/เจาะลึกถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอาชีพต่างๆ โดยใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก หรือ สันทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของแต่ละอาชีพที่มีบริบทแตกต่างกัน

2. ควรมีการศึกษาในประชาชนในภูมิภาคอื่นๆ หรือ ประชาชนในจังหวัดอื่น ๆ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในแต่ละภูมิภาค

3. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบประชาชนของแต่ละเขตการเลือกตั้ง เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง สำหรับ วางแผนกำหนดนโยบายในการส่งเสริมการเลือกตั้งทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศต่อไป